

• ÜNİVERSİTE İÇİN KORKUNÇ BİR DÖNEM BAŞLAYACAK

Türkiye Barolar Birliği Başkanı ve üniversitenin en eski öğretim üyelerinden Prof. Dr. Faruk Erem, yeni Üniversiteler Kanununu protesto amacıyla bu görevinden istifa etmiştir. Üniversite öğretim üyeliğinden istifa ettiğini bir yazı ile Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanlığına bildiren Erem, istifa gerekçesinin bir yerinde, «Gözetiminde fikir özgürlüğünü kabul ve göreve devamdaki çelişmeyi, kendi vicdanıma, —çok düşündüm— yediremedim» demektedir.

Prof- Faruk Erem'in Hukuk Fakültesi Dekanlığına verdiği istifa yazısı şöyle'dir:

«Sayın dekanımız

Politik nedenlerle üniversiteden özerklik gaspedilmiştir. özerksiz üniversitede göreve, yıllarca bunun karşıtını hatta diğer bazı kuruluşlara da tanınmasını savunmuş olmakla, «gözetiminde fikir özgürlüğü»nü kabul ve göreve devamdaki çelişmeyi, kendi vicdanıma —çok düşündüm— yediremedim.

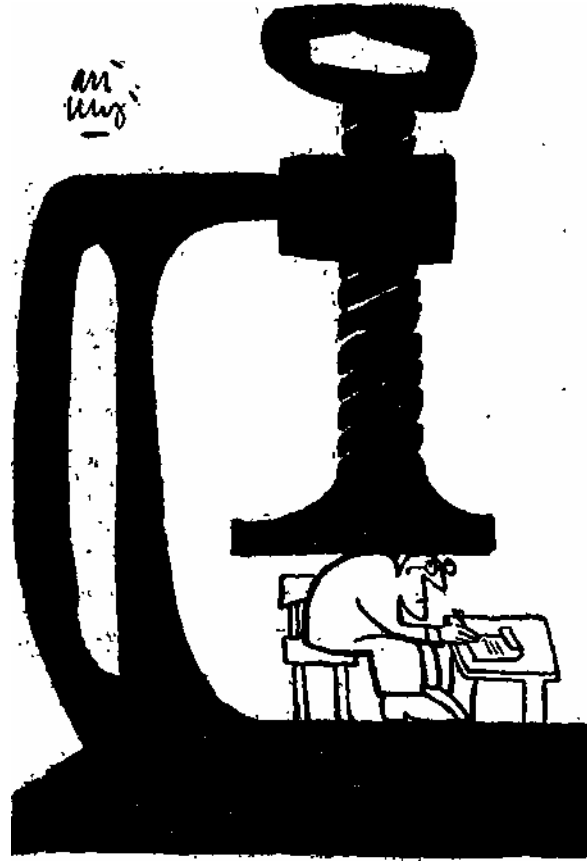
özerklik üniversiteye iadesi için gerekli çabayı denemek karandıyım. Bunun kadroda kalarak başarılması olanağına inanmadım. Bu nedenle, kırk yıl emek verdiğim, Türkiyemizin hâkim, savcı, avukat, öğretim üyesi kuşağında, en azından üçte ikisi üzerinde sahip olmakla övündüğüm «öğretmen hakkı»nın bilinci ve sorumluluğu içinde —kendilerinden beni affetmelerini niyaz ederek— istifamı, siz, sayın dekanımıza sunuyorum.

geçen ay

«Yeni kanunla üniversiteler için korkunç bir dönem başlayacaktır. Yürütmenin yetkisi akim alamayacağı kadargeniştir. Ders verirken omuzbaşımızda denetimin gölgesini görmenin ne olduğunu, biz kıdemliler yaşadık. Siz genç kuşaklar bunun n'e demek olduğunu sadece tahmin edebilirsiniz. Kimse başkasının duyduğu fikirci acıyı, yaşamadıkça duyamaz. Hocamız, rahmetli Baha Kantar'ın, fikirce tutsaklık anlamında bir telkin için, evine kadar gelen, bir Millî Eğitim Bakanını .tesadüfen ben de hazır bulunuyordum, nasıl kovduğunu hatırlıyorum.

Her birini, öğrenciliğinden asistanlığına, doçentliğine, profesörlüğüne kadar tek tek izlediğim fakültemiz öğretimüyesi ve yardımcılanna en iyi dileklerimi sunarsanız minnettarınız olurum. Aziz dekanımız.»

(26 Temmuz, Cumhuriyet)

.YAZIŞIZ

(16 Temmuz, Cumhuriyet)

geçen ay

ÜNİVERSİTEDE YENİ BİR KIYIM ÖRNEĞİ

Üniversitelerimizde işletilen kıyım çarkı, görevden uzaklaştırılan aydın bilim adamlarına bir yenisini ekledi, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi öğretim üyelerinden Doçent Doktor İsmet Gürgey'in görevine gerekçesi belli olmayan bir işlemle son verildi.

Bu konuda görüşlerini açıklayan Kimya Mühendisleri Odası özetle şöyle demektedir :

«Değerli meslektaşımız Doçent Doktor İsmet Gürgey senato karar ile üniversiteden uzaklaştırılmıştır.

Yurt kalkınmasının temel unsuru olan teknik elemanların yetiştirildiği özerk (!) bir üniversiteden değerli bir bilim adamımızın en verimli çağında uzaklaştırılması topluluğumuzda, büyük bir üzüntü ve hayret yaratmıştır.

Dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde görülmeyen bir özerklik anlayışında olan üniversite yetkilileri buna benzer hataları defalarca işlemişlerdir. Her seferinde görülmüştür ki bu şekilde işlerine son verilen bilim adamlarımız dünyanın en ünlü üniversitelerinde kürsü sahibi olmuşlardır.

Bütün maddî zorluklarına rağmen üniversitede kalmayı amaç edinmiş Gürgey'e yapılan bu haksızlık nedeniyle gelecekteki meslektaşlarımızın bu değerli elemandan yararlanamayacağı düşünmek bizleri üzmektedir.

Bütün özerklik ilkelerine ters düşen bir davranışla üniversite saflarında da öğretmen kıyımına katılan üniversite senatosunu şiddetle protesto ederiz.»

(2 Temmuz, Yenigün)

• ODTÜ'DE 2 ÖĞRETİM ÜYESİNİN SÖZLEŞMESİ YENİLENMEDİ

ODTÜ'de yıllardır çalışan iki öğretim üyesinin sözleşmelerinin yenilenmediği öğrenilmiştir. Sözleşmeleri olup 'yenilenmeyen öğretim üyeleri, Mimarlık Fakültesi bölge ve şehir planlığı bölümünden İrem Acaroğlu ile iki yıldır üniversitede çalışan yine şehircilik bölümünden Sammy Özkol'dur. İrem Acaroğlu, eski rektör yardımcısı Ertan Acaroğlu'nun eşidir. Ertan Acaroğlu'nun da üniversitede görevine son verilmiştir. Sammy Özkol ise, ODTÜ eski asistanlarından Sedat Özkol'un eşidir.

ODTÜ'de Temmuz ayı, öğretim üyelerinden süreleri dolanların sözleşmelerinin yenilenme ayıdır. Bu yıl, ODTÜ Mütevelli Heyetinin de süresi dolmuş ancak hükümet eski heyetin süresini seçimlerin sonuna kadar uzatmıştır. Kendi süresi dolmuş olan Mütevelli Heyet, süreleri dolan öğretim üyelerinin sözleşmelerinin uzatılıp, uzatılmaması konusunda karar vermektedir.

(18 Temmuz, Yeni Ortam)

geçen ay

• ÜNLÜ ALMAN DERGİSİ SPIEGEL'E GÖRE, KEBAN ONURSAL BİR FİYASKO

Almanyanın en ciddi siyasî dergilerinden Haftalık «Der spiegel», Keban konusuna eğilmiş ve yayınladığı yazıda Keban projesini «onursal bir fiyasko» şeklinde nitelendirmiştir.

«Milyarlık bir baraj projesindeki yalnız hesaplar sayesinde NATO ülkesi Türkiye enerji sıkıntısı içinde» başlığım taşıyan yazıda, özetle şöyle denilmektedir:

«Türklerin sadece yüzde kırkı elektrik enerjisinden yararlanmaktadır. Eski Enerji Bakanı Nuri Kodamanoğlu bir tasarruf tedbiri olarak halkı ev ve burarlardaki her üç lâmbadan birini söndürmeye çağırılmışsa da bu hesabı yanlış çıkmıştır. Bu çağırısı, sadece, «lâmbaya püf de» adlı bir seks plâğı ile rekor seviyede satış yapan «Atlas Plâk» adlı plâk firmasına fayda sağlamıştır.. Yoksa çağırısını dinleyen olmamıştır.

Türkiyenin enerji açığı halen 700 milyon kilovat saattir ve 1975 yılında bu açık 2 milyar 700 milyon kilovat saate ulaşacaktır. 1974 yılından itibaren NATO ülkesi Türkiye, Bulgaristan'dan elektrik enerjisi ithal edecektir. Türkiyede adam başına elektrik tüketimi yılda 268 kilovat saati bulmaktadır- Bu miktar Yunanistanda 800 kilovat saat, Bulgaristanda ise 1800 kilovat saattir. Türkiyenin 40 bin köyünden sadece 4300'ü elektriğe kavuşturulmuştur.

Sefaletin faturası; daha teknik ve politik hesaplara dayanmaktadır. Eğer bu efsanevi proje plana uygun bir şekilde uygulansaydı, böylesine bir enerji açığı kaydedilme'yecekti. Bu dev enerji projesi, 1970'ten itibaren yılda 3 milyar kilovat saat enerji üretecekti. Fakat bugün, başlangıçtan bu yana on yıla yakın bir zaman geçtiği halde, baraj tamamlanmamıştır. Barajı inşaa edenler, arazi dibinde devamlı olarak yeni mağaralarla karşılaşmakta ve bu mağaraları betonla doldurmak zorunda kalmaktadırlar. Hesaplar şimdiden bir milyar markın üzerinde tahmin edilmektedir ki, bu miktar projenin ilk maliyetini iki misli aşmıştır.

Uzmanlar, inşaatın başlamasından çok önceleri, ilgili makamları uyarılmışlar ve bölgenin baraj inşaatına elverişli olmadığını bildirmişlerdi. Fakat politik nedenler yüzünden uzmanların uyarılan dikkate alınmamıştır.

Fiyasko, ilk planda 50 kadar Doğulu parlamenterin meseleye bir prestij havası vermesiyle başlamıştır. Bu parlamenterler projenin kalkınma planına alınması için dayatmışlar ve yeterli teknik araştırma çalışmaları sona ermeden Keban'a başlama kararını verdirtmişlerdi.

Keban inşaatının başlamasıyla, proje bir sömürü aracı haline gelmiş, işbilir spekülâtörler, istimplâk edilecek arazileri satın alarak açtıktan dâvalarla devletten arazi bedellerinin üç - dört mislini almaya başlamışlardır. Keban inşaatının başlamasından önce 330 milyon Türk lirası olarak hesaplanan istimplâk bedelleri böylece, daha şimdiden bir milyarı bulmuştur. Arazisi kamulaştın-

geçen ay

lan bütün çiftçiler mahkemeye gittikleri takdirde bu rakam 4 milyara kadar yükselecektir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar eski Bakam Nuri Kodamanoğlu'nun yerini şimdi bir hekim olan Kemal Demir almıştır. Onun da tedavi metodu «Uzun bir yaz saati» olmuştur. 3 Hazirandan beri Türkiye'de saatler bir saat ileri alınmıştır-

(25 Temmuz, Cumhuriyet)

FABRİKA MÜDÜRÜ ARANIYOR

Levent'teki fabrikamıza emekli bir Ordu
thenöubu müdür alınacaktır. P.K. 815 Karaköy,
Milliyet: 11186'

(24 Temmuz, Milliyet)

• ANKARA MİMARLAR ODASI'NIN RAPORU : YENİ İNŞAATLARIN YÜZDE 80'İ ÇÜRÜK

Mimarlar Odası yetkilileri Ankara'da konut sorunu ile ilgili olarak hazırladıkları bir raporda başkentteki inşaatların yüzde 80'inin çürük yapıldığını ve nüfusun bir milyonunun da ruhsatsız evlerde oturtulduğunu saptamışlar gecekondular dışındaki yaygın yapı üretim düzenini «Yap-Sat» düzeni olarak nitelendirmişlerdir.

Mimarlar Odası 'yetkililerinin hazırlamış olduğu yapıların çürük oluş nedenleri şöyle izah edilmiştir :

«Ülkedeki yapı üretiminde uygulanan teknolojinin geriliği:

Geri bir ülke, oluşumuzun sonucu, diğer üretim kollarında olduğu gibi, yapı üretiminde de çok ilkel yöntemler kullanılır ve kullanılmaktadır.

işsiz nüfusun yığılması biçimindeki sahte kentleşme :

Tarımdaki üretim düzeni büyük köylü kitlesinin açlıktan kentlerde sanayi yatırımlarının istihdam kapasitesi göçen nüfusa iş sağlamaktan çok uzak kalmaktadır, işsiz ya da düşük gelirli kitleler tamamen bendi bilgi ve emekleri ile derme çatma konutlar yapmak zorunda kalmaktadırlar.

Yapı üretimi ve özellikle konut üretiminin kârlı bir ticaret alanı haline gelmiş olması:

Gecekondular dışında kentlerde yaygın yapı üretim düzeni, «yap-sat» düzenidir. Bu düzende asıl amaç kân en çoğa çıkarmaktır. Bu amaç yapının sağlam olmasa amacı ile doğal olarak çelişmektedir. Ülkemizdeki kâr amaçlı her yatırım alanında olduğu gibi yapı alanında da kapkaççı zihniyet hakimdir.

geçen ay

Yapı üretiminde teknik işgücümüzden yararlanılmayışı:

Gerek özel kesimde gerekse kamu kesiminde proje ve uygulama aşamalarının hiçbirinde gerekli nitelik ve sayıda teknik eleman istihdam edilmemekte, dir. Kamu kesiminde çalışan teknik elemanlara uygulanan istihdam politika* sı bilgili ve tecrübeli elemanları devlet dairelerini terke zorlayıcı niteliktedir, özel çalışan teknik elemanlar ise yaptıkları hizmetler karşılığı verilen ücretlerin azlığından ya hiç geçin'emez durumdadırlar ya da geçinebilmek için üzerlerine çok sayıda iş alıp hizmeti gerektiği gibi sunma olanağını bulamamaktadırlar.

Yapı üretiminde kamu denetiminin hiç denecek kadar az oluşu '•

Devlet bugün kendi yaptırdığı yapılan bile denetlemekten uzaktır. Mahallî idareler ise gerek maddî olanaklarının daha sınırlı oluşu gerekse bu denetlemeyi yapacak daire ve kişiler üzerinde egemen çıkar çevrelerinin baskılarının çok fazla oluşu nedeniyle görevi olan kentsel yapı denetimini yapamamaktadır. Mühendis ve Mimar Odalarının yapmakta olduğu denetim de egemen çıkar çevrelerinin ve bu arada özellikle yapı ticaretiyle işgal eden kapkaççı sermayenin baskılan dolayısıyla politik iktidarlarca önlenmeye çalışılmaktadır.

Ankara'daki yapılan başlıca iki grupta ele almakta yarar vardır: Birinci grup tüm konutların % 65'ini oluşturan gecekondulardır. Genellikle köyden göçen, işsiz ya da düşük gelirli olanların yaşadığı konutlar, içinde yaşayanlar tarafından inşa edildikleri ve bulunabilen her tür malzeme ile yapıldıkları için teknik kurallara uygun değildir. Geri kalan % 35'in içinde, sadece lüks konutlarla prestij yapılan diyebileceğimiz banka, sigorta ve büyük şirketlerin yapıları, gerekli ihtimam gösterilerek inşa edilir. Bazı devlet yapılan da bu kategoriye sokulabilir. Ancak bunlar tüm yapıların % 20'sini hiçbir zaman aşmaz. Bu durumda geri kalan % 80 için «sağlamdır» demek olanağı bulunmamaktadır.

Ankara'nın hangi istikamette gelişeceği, hangi alanların hangi amaçla kullanılacağı, bu kullanışlar arasındaki ulaşımın nasıl olacağını gösterir bir plan bulunmamaktadır. Bu nedenle kentin nasıl gelişmesi gerektiği konusunda soylenen sözler sağlam bir temele oturtulamaz. Yıllardır süren gelişigüzel gelişme bundan sonra planlı bir gelişme politikası izlenebilme olanağını da hemen ortadan kaldırmış durumdadır. Daha önce Ankara için yapılan planlarda getirilen tedbirler arasında toplum çıkanna olanlar hiçbir şekilde uygulanmadığı gibi bugün de kamu yararına bir plan yapma olanağı ilgili planlama kuruluşlarına sağlanmamış durumdadır. Kamu yararına bir kent planlaması yapmada başlıca engel kentlerimizi kesin denetimi altına almış bulunan arsa spekülasyonudur. Kentlerimiz, tamamen arsa fiyatları artışından kazanç sağlayanların kârını en çoğa çıkancı biçimde geliştirmektedirler. Bu durumda planın uygulanmasını isteyen planıcı, kamu yararını, değil spekülasyon yararını ön plana almak zorundadır. Kamu yararını ön plana alan bir anlayışla yapılan

geçen ay

planlar ise rafa kalkmaya mahkûm olmakta ayrıca bunu hazırlayanlar üzerindeki politik baskılar, plancuların iş güvenliğini yok etmektedir.

Her şeyden önce kamu yararına bir kent ve yapı düzeninin kurulmasının amaç olup olmadığı sorusu sorulmalıdır. Ancak halkın çıkarını düşünen bir politik iktidar gerekli tedbirleri almayı düşünebilecektir. Bugüne kadar böyle bir iktidara rastlanmamıştır.

Amaç kamu çıkan olduğunda alınacak tedbirler kısa ve uzun vadeli olarak ikiye ayrılabilir. Uzun vadeli olanlar hemen uygulanmaya başlandığında daha kısa zamanda ve daha etkin çözüm getirici niteliktedir.

Kısa vadede alınabilecek tedbirler:

Yapı üretiminde devlet, belediyeler ve meslek odaları eliyle etkin bir yapı deflasyonunun sürdürülmesi,

Planlama organlarının politik baskılardan uzak tutulması,

Yapı işçilerinin ve teknik işgücünün emekleri karşılığı ücretlerini tam almalarını sağlayacak sendikal örgütlenme olanaklarının sağlanması ve geliştirilmesi, Arsa, 'yapı malzemesi ve fiyat artışlarının durdurulması,

Uzun vadede alınabilecek tedbirler :

Halkın çıkarını gözeten, bilimsel ve emredici bir planlama anlayışının ülkeye yerleştirilmesi,

Yapı üretiminde ülke çıkarları ile bağdaşan en ileri teknolojilerin uygulanması,

Konut üretiminin tamam' en devlet eliyle yürütülmesi,

Kent topraklarının kamulaştırılması.

(17 Temmuz, Barış)

• MİMAR VE MÜHENDİS ODALARI KONUT SEKTÖRÜNDE DENETİMİ ARTTIRICI TEDBİRLER ALIYOR

- Geçen hafta Ankara'da ortak bir toplantı yapan mimar ve inşaat mühendisleri, konut sektöründeki projenin düzensizliğini eleştirmişler ve bu konuda meslek odalarının kamu yarana aktif denetim görevleri yüklenmesinin zorunlu olduğu konusunda görüş birliğine varmışlardır.

Çeşitli illerden gelen temsilcilerin de katıldığı toplantıda proje ve teknik hizmet kalitesini yükseltici tedbirlerin yamsıra asgari ücretlerin de sağlanması istenmiş ve bunun ilgili meslek odalarının birlikte gerçekleştireceği bir denetim düzeni ile mümkün olduğu belirtilmiştir.

Toplantıda böyle bir denetim uygulamasının esasları ve kuralları görüşülerek karara bağlanmıştır. «ORTAK BELGE UYGULAMASI» adı verilen denetim düzeni 2 Temmuz gününden itibaren Ankara'da yürürlüğe konacaktır.

geçen ay

«ORTAK BELGE UYGULAMASI» nın çok yakın bir tarihte elektrik ve makîna mühendislerinin de katılmasıyla dörtlü bir denetim düzeni haline getirileceğini açıklayan ilgili meslek odaları yapı üretimine ilişkin mesleki denetimin, yurt ekonomisine ve halkımızın sağlıklı konut ihtiyacının karşılanması çabalarına önemli bir katkı olacağını belirtmişlerdir.

(2 Temmuz, Yenigün)

• MİMAR VE MÜHENDİSLER ASGARİ KALİTE KONUSUNDA ANLAŞTILAR

Mimarî ve statik projelerde asgari kalite ve standart denetim yapılmasını, mimar ve mühendisler ile müteahhitler arasındaki ücret ve diğer ilişkileri düzenleyen «ortak belge uygulaması»nın Ankara'da da başlatılması için inşaat Mühendisleri Odası ile Mimarlar Odası bir protokol imzalamışlardır. Proje ve teknik uygulama sorumluluğu yönetmeliği uyarınca düzenlenen ortak belge uygulamasının amaçları, teknik hizmet kalitesini yükseltmek, yapı üretiminin sağlam, kullanışlı ve ekonomik biçimde yürütülmesini ve yapı üretimi içinde görev alan mimar ve mühendislerin yaptıkları hizmetin karşılığı olan ücretleri eksiksiz ve düzenli almalarını sağlamaktır.

inşaat Mühendisleri Odası ile Mimarlar Odası, ortak belge uygulamasının şu esasları üzerinde görüş birliğine varmışlardır:

— Mimarlık ve statik projeler, bunlara ilişkin ortak asgarî standartlara uygun olacaktır.

— Mimar ve mühendis, müteahhitle yapacağı anlaşmayı bir «tip sözleşme» ile yapacaktır. Tip Sözleşmede hiç bir hüküm, değiştirilemeyecektir.

Mimar veya mühendis, yaptığı projeleri belge uygulama esaslarına göre, bağlı bulunduğu odaya vize ettirip belge alacaktır. Proje vizesi odaca yapılırken, müteahhit de bulunacaktır-

Her iki Odanın vardığı anlaşmaya göre, mimar ve mühendisler, çalıştıkları belediye sınırları dışındaki herhangi bir bölgede ancak, «proje mes'uliyeti» alabileceklerdir. Ayrıca proje mes'uliyeti alabilmeleri için de, kayıtlı oldukları Odadan alacakları «yeterlik belgesi»ni diğer şubeye ibraz edeceklerdir. Mimar ve mühendisler, kanunî ikâmetgâhlarının bulunduğu belediyelerin dışında, «teknik uygulama sorumluluğu» alamayacaklardır.

Mimar ve mühendis, proje ve meslekî kontrol hizmetleri karşılığı, müteahhitten aldığı ücret karşılığında odalara bir fatura verecektir. Oda, bu faturalara ilişkin belgeleri ilgili mercilere verecektir.

Odalar, sözleşmede yazılı hususları yerine getirmeyen mimar ve mühendislerin durumlarını da denetleyecektir.

<(4 Temmuz, Yeni Ortam)